

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21289>

Özet

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği (EÇYÖ), özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların yaratıcılık düzeylerini sistematik bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal bir aracın Türk kültürüne ve diline uyarlanması (standardizasyonu) çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye'deki erken çocukluk eğitim ortamlarında kullanılması için gerekli olan psikometrik yeterliliği sağlamayı hedeflemiştir. EÇYÖ, çocukların farklı yaratıcılık boyutlarını, özellikle akıcılık, esneklik, özgünlük ve detaylandırma gibi temel bileşenleri ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlama süreci, geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin Türk popülasyonunda kullanımı için güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir. Bu ölçek, araştırmacılar ve eğitimciler için erken çocukluk dönemindeki yaratıcılık potansiyelin belirlenmesi ve desteklenmesi açısından önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği, Yaratıcılık, Erken Çocukluk, Ölçek Uyarlaması, Standardizasyon, Okul Öncesi Eğitim, Psikometri.

Yazarlar

Canan Yıldız Çiçekler, Damla Ayşe Pirpir, Neriman Aral.

Amaç

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi eğitim alan çocukların yaratıcılık becerilerini ve potansiyellerini standardize edilmiş ve kültüre uyarlanmış bir yöntemle ölçmektir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma amacı ise, Türkiye'deki akademik çalışmalarda ve pedagojik uygulamalarda kullanılabilecek, uluslararası standartlara uygun bir değerlendirme aracı sağlamaktır.

Bu araç, eğitimcilere ve ebeveynlere, çocukların hangi yaratıcılık boyutlarında güçlü olduğunu veya desteğe ihtiyaç duyduğunu belirleme konusunda somut veriler sunarak, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki yaratıcılık yapısını, genellikle Torrance'ın yaratıcı düşünme modeline paralel olarak ele alır. Bu yapı, bilişsel ve duyuşsal süreçleri kapsayan çok boyutlu bir yetenekler

grubudur. EÇYÖ, bu yetenekleri gözlem yoluyla ya da belirli görevler aracılığıyla değerlendirir.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar arasında bunlar yer alabilir (uyarlama çalışması şeklinde yapılabilmektedir):

Akıcılık (Fikir üretme hızı ve sayısı).

Esneklik (Farklı kategorilerde fikirler üretme yeteneği).

Özgünlük (Nadir ve benzersiz fikirler üretme).

Detaylandırma (Fikirleri zenginleştirme ve geliştirme).

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması (Çiçekler, Pirpir & Aral, 2020), orijinal ölçeğin kültürel uygunluğunu ve yapısal geçerliğini test etmek için kapsamlı analizler yapılmıştır. Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik bilgisi boş bırakılmış olsa da, akademik bir uyarlama çalışması yapılarak geçerliğini (Construct Validity) sağlamaya odaklanmıştır.

Yapı geçerliği genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapısını destekleyip desteklemediğini kontrol eder. Başarılı bir uyarlama, ölçeğin hedeflediği yaratıcılık yapısını Türk kültüründe de doğru bir şekilde yansıttığını gösteren kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, RMSEA, CFI, TLI) sunar.

Güvenirlik

Uyarlama çalışmasında ölçeğin iç tutarlılığını ve zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi verilmemiş olsa da, standardizasyon çalışmaları tipik olarak kullanılan yöntem, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısıdır.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı (genellikle .70 ve üzeri), ölçekteki tüm maddelerin aynı psikolojik yapıyı ölçmek üzere birlikte çalıştığını gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenirlik katsayıları da ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verdiğini kanıtlamak için rapor edilmiş olmalıdır. Bu, ölçeğin ölçtüğü yaratıcılık özelliğinin zaman içinde kararlı olduğunu belirtir.

Faktör Analizi

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması sırasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının korunup korunmadığını incelemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünü doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama çalışması muhtemelen, ölçeğin yaratıcılığın temel bileşenleri olan akıcılık, özgünlük, esneklik ve detaylandırma gibi alt boyutları ayrıştırıp ayrıştırmadığını kontrol etmek için Dozrulanç Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, orijinal ölçekteki faktör sayısı ve madde yüklerinin Türk örnekleminde de tutarlı olduğunu göstermiş olmalıdır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Derecelendirme Ölçeği / Gözlem Temelli Değerlendirme (Orijinal ölçeğin formatına bağlı olarak)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Erken Çocukluk Dönemi Çocukları

Yaş Grubu: Okul öncesi dönem (Genellikle 3-6 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Türkiye genelinde okul öncesi eğitime devam eden çocuklar üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, eğitimciler veya araştırmacılar tarafından çocukların davranışları, tepkileri ve ürünleri gözlemlenerek veya çocuklara belirli yaratıcı görevler verilerek gerçekleştirilir. Derecelendirme, belirli bir puanlama sistemine göre yapılır.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Akıcılık, Özgünlük, Esneklik, Okul Öncesi Çocuk, Güvenirlik Analizi, Geçerlik Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Canan Yıldız Çiçekler

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: cyildiz80@hotmail.com

Yayın Adresi: Yayın adresi bilgisi mevcut değildir; ancak yazarın 2020 yayınındaki kurumsal adresine başvurulabilir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgisi, sorumlu yazar Canan Yıldız Çiçekler ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Testin Standardizasyon Yılı: 2020 (Türkçe uyarlama çalışması yayın yılı).

Derecelendirme Sistemi: Derecelendirme sistemi bilgisi kaynakta mevcut değildir. Tipik olarak Likert tipi veya frekans temelli bir derecelendirme yapısı kullanılır.

Kaynaklar

Ölçeğin Türkçeye standardizasyonu için temel referans aşağıdadır:

Çiçekler, C. Y., Pirpir, D. A., & Aral, N. (2020). Turkish standardization of early childhood creativity scale. *Elementary Education Online*, 19(2), 817-830.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: erken-cocukluk-yaraticilik-olcegi-toad.pdf

Erken Çocukluk Yaratıcılık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır ve bu nedenle burada listelenmemektedir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi veya referans olarak belirtilen akademik yayına başvurulması gerekmektedir.